

בעזהשיות

ספר

דער גרויסער
איסור פון אַטישאָפַ

(בלוּרִית - טשופֿרִינְגֶעָ - פריזוּרָ)

דאָס מיינט "לאָנגָע האָר בֵּי מענָעָר".

בו יבוארו המכשולות הגדולות
הבאים על ידי שמנדליס בלוריוט

באיידיש

יוזא לאָור על ידי
הוועצת אמונה - ברזְקָלִין יְצִ"ז - שנת תשל"ט

בעזרת השם יתברך

דעָר גַּרְוִיסָעֶר אַיסָּוֹר פֿוֹן אָטְשָׁאָפּ (בלוֹרִית - טְשֻׁוְפְּרִינְיַע - פְּרִיזּוּירַ) דָּאָס מִיִּנְטּ לְאַנְגָּעַ הָאָרְבִּי מְעַנְעָרְרַ).

דעָר אֲנַהֲיֵב פֿוֹן דִּי טּוֹמָאָה עַס פָּאַרְלַעְגָּעָרֶט דַּעַם גִּלוֹת

א. דער רשות פרעה האט גוזר געוווען אויף כל ישראל דריי גזירות, דורכדעם זאלען זיי מיזען בליבען אין מצרים אויף אייביג, די ערGSTטע דערפֿון: זיי זאלען האבען טשאָפּיס (מדרש קהילת רבה פרשה ט', מדרש רבה שמות פ"א).

עַס אַיְזָאָסָוּר מִן הַדִּין

ב. עס שטייט אין רמב"ם (הלכות עבודה זרה פרק י"א) און אויך אין שולחן ערוץ (יורה דעתה ריש סימן קע"ח): מען טאר נישט לאזען וואקסען לאָנג די האָר ווילע עס שטייט אין די תורה "ולא

דעך גרויסער איסור פון א טשאָפַ

תלכו בחוקות הגויים" אונ "ובחוקותיהם לא תלפו" ווילא איד מוז אויסזעהן אנדערש ווי א גוי.

ג. דעך איסור איז סיי ווען מען לאזט עס וואקסען פון פֿאָרענט (טשאָפַ) - סיי אינטערן - סיי אינטערן (רמב"ם וט"ז שם סק"א).

ד. יעדעס אופן וואס א מען לאזט וואקסען די האָר פֿאָר שײַנקייט מיט וואס פֿאָרָא צורה עס זאל נישט זיין איז דאס א איסור גמור מן התורה. (ב"ח, פרישה, ט"ז, ש"ד, גרא בר"י פסק בית דין דירושלים עיה"ק תרצ"א מובה בספר דא גזירות אוריתא).

ה. אפּילו אלע זיין קליעדר זענען אידיש איסער טשאָפַ איז ער עובר א איסור דאוריתא (שאלות ותשובות דברי חיים חלק א' יורה דעה סימן ל').

ו. די וואס האבען אָטשאָפַ זענען עובר יעדן טאג איסורי דאוריתא (חידושי הרז"ה ויורה דעה שם מובה בדרכי תשובה).

ז. הגאון רבינו איסר זלמן מלצר אב"ד סלוצק פֿסְקֶט אויב די האָר פֿאָרענט איז גרעסער פון אונטערן איז מען שוין עובר אויפַ דעם איסור

"בלוּרִית" (סְפַר דָא גְזִירַת אֲוֹרִיַּתָא קו"א דף ד' ששמע ממנו).

די הארבקייט דערפּון

ח. יעדר וואָס זעהט די מורהידיגע שטראָפ - פֿאָר לאזען וואָקסען די טשאָפ - קווועלען אַים די אויגען פון טרעָרָן, זַיִן רֵיכַען אָן אויף זַיִן מְשֻׁחִיתִים אָנוּ די וועָרָן אַנְגַּעַרְיפָּעַן "מְגַדְּלִי בלוּרִית" זַיִן באַצְּרָעָן זַיִן מִיט די שִׁינְקִיטַּעַן פון די צוּוִי עַרְגַּסְטָעַ שְׂרֵי הַטוּמָה (**לִילִיִּת** - סְמָאָל) וואָס פון זַיִן קומען אַרוֹיס צוּוִי גְּרוּיסָעַ מְשֻׁחִיתִים (וְאָס מְאַכְעָן אָן אַלְעָא אַידִישָׁעַ צְרוֹת). (סְפַר יִין הַמְשׁוּמָר לְהַגָּה"ק מַהְרִיָּן שְׁפִירָא דָף מִ"ט **שְׁהִיָּה תַּלְמִיד הַאֲרִיזָּל** וּמוֹזְכֶּר בְּפְרִי עַצְמָה).

ט. ער וווערט באַטְרָאַכְט ווי ער וואָלַט עַוְבָּר גַּעֲוָעַן אויף אַיסּוּרִי עַרְיוֹת (סְודִי רֹזָא לְבָעֵל הַרוּקָח מּוֹבָא בְּמַגְלָה עַמּוֹקוֹת פְּרַשְׁתָּוֹת קָדוֹשִׁים).

י. אויב ער אַיּוֹ אַבְן תּוֹרָה אַיּוֹ ער מְחַלֵּשׁ שְׁמִים (סְפַר דָא גְזִירַת אֲוֹרִיַּתָא דָף ו' בְּשָׁם יְרָאִים).

יא. מען טאָר אַים נִישְׁט אַוְיפְּרִיְפָּעַן צָום סְפַר תּוֹרָה (סְפַר מַגְלָה עַמּוֹקוֹת פְּרַשְׁתָּוֹת קָדוֹשִׁים [על הַכְּתוּב לאַתְקִיפָו] בְּשָׁם סְודִי רֹזָא לְהַרוּקָח]).

דעָר גַּרְוִיסָעֶר אִיסָּוֶר פּוֹן אַטְשָׁאָפּ

די גַּרְוִיסָעֶר שְׂטוֹרָאָפּ

יב. ער איז ראי צו אַ קללה, אליעשע הנביא האט געשאלטען דער וואס האמת אַטְשָׁאָפּ, אַבער די וואס האבען נישט וועלן זיין געבענטשט און וועט זוכה זיין צו אלעלס גוטס (תשב"ץ חלק ג' סימן צ"ג).

יג. זיין קָאָפּ ווּעַט הַעֲנָגָעָן אֵין גַּיהֲנָם (סודיו רזא לבעל הרוקח דף ז').

יד. ווען עס קומט אַגָּז דִין פּוֹן הַיְמָעֵל אוּפּ די גּוּיִם ווערן רח"ל אוּיך גַּעַשְׁטָרָאָפּט אלע וואס זעהן אוּס ווי די גּוּיִם מִיט די טְשָׁאָפּס (הגאון הקדוש מוריינו הרב רבי חיים פֿאַלְאָגִי בתוכחת חיים פרשת כי תשא).

טו. עס טיט זיך אַפּ פּוֹן אִם דער צְלָם אַלְקִים (געטליכע געשטאלט), ער גַּיִיט אֵין גַּיהֲנָם, דער סּוֹף עַנְדִּיגָּט ער מִיט חַרְפּוֹת אָוֹן בְּזִיּוֹנוֹת, (אוצר החיים להגאון הקדוש מקאמארנה זצ"ל מצוחה رس"ג).

טו. ווען דער יצר הרע זעהט ווי אַזְוִי מען מאכט זיך שיין די האָר זאגט ער : **דָּעָר מַעֲנְטָשׁ אֵין מַיִינָעָר ער לִיגָּט אֵין מַיִינָעָר הַעֲנָט** (פרק כ"ב סימן ו').

דען גרויסער איסור פון א טשאָפ

יז. שין מאכען די האָר שטאמט פון יצר הרע
ארײַינצושלעַפּן אַיּוֹ גַּהֲיִנֵּס (זוהר הקדוש חלק א'
דף קסו עמוד ב').

יח. דאס אויסצירען זיך ווי די גוים פארטיליגט
אידען רח"ל (רשי"י דברים י"ב ל"ב) אפיקלו מען
זעהט עס גיט זיין גיט טאר מען נישט פארגענסן
אז דאס איז די מדה פון השיעית ער האלט
צורך זיין צָרָעָן, נאכדעם קאָסִירֶט ער דאס
זייןיס (דבר המלך שער ב' פרק לי).

יט. היינטיגע צייטען אלע צרות וואָס קומען אוּוּן
אידען רח"ל איז נאָר צוליב דעם (אגרת הקודש
להקדוש מהר"ם רימינוב זי"ע).

כ. דער וואָס טיט זיך קלידיינן ווי אָנוּ רעדט
ווי זיין אַיז אָגוּ (טעמי המצוות דף תקנ"ג בשם
מהר"י מבעלז זי"ע).

כא. אלע שלעכטס וואָס קומט היינטיגע צייט אוּוּן
אידען איז דורכדעם וואָס מען גיט ווי די גוים
(אגרת הקודש מהר"ם רימינוב זצ"ל).

מען איז מבטל מצות תפילין

כב. די וועלכע גיינע מיט אַ טשאָפּ זענען מבטל יעדן
טאג די מצוה פון תפילין של ראש וואָס איז 4

דער גרויסער איסור פון א טשאָפ

מצות עשה איזוי פסק'נען 30 פוסקים בערך. (מחצית השקל אור החיים סימן כ"ז אות ד' קיצור שלחן ערוץ סימן י' אות ו', ושם ציין דכן כתוב בפמ"ג. בן איש חי שנה א' פרשת חי'אות ה', פתח הדביר סימן כ"ז אות ג'. חתן סופר שער הטוטפת סימן כ"ז, שלחן מלכים סימן י' הללי'ם אותן ק"ט. בעל לחם שלמה בהסכמה לספר עמודי ארזים. אותן חיים ושלום, מונקאטש, סימן כ"ז אות ו'. שאלות ותשובות קרו לדוד סימן י'. משנה ברורה סימן כ"ז אות ט'ו, שלחן שלמה סימן כ"ז אות ד' ועוד הרבה פוסקים כמו שהבאתי בספר "בלורית לאור ההלכה", עיין שם).

די שטראָפַר מבטל זיין מצות תפילין (דורך לייגען אויפגען טשאָפַ)

כג. ער ווערט געהאלטען אין גהינט 12 חדש נאכדעם ווערט דער גוף פארלענדט און די נשמה פארברענט און די ווינט צושפרייט זיין אש אונטער די פיס פון די צדיקים. (משנה ברורה סימן ל"ז סעיף צ' והוא מר'יה י"ז).

כד. אין הימעל לייגט מען אים אין חרם (פסחים דף קי"ג) און ער שטייט נישט אויף תחיית המתים (קיצור של'ה).

ז דער גרויסער איסור פון א טשאָפ

כה. אבער דער וואס נעמט אראָפּ דעם טשאָפּ און
אייז מקיים מצות תפילין געהעריג. זאל ער זוכה
זיין צו אריכות ימים (מנחות מד. וטור אוֹר
החיים סימן ל'ז). און קומט נישט צו אָן עבירה
(שם מג:), טויזענט מלאכין היטען אַים (במדבר
רבָה ייְבָ ייְגָ) אלע עבירות ווערָן וועלָן אַים
פארגעבן (טור שם) ער אייז געזיכערט מיט עולם
הבא (שם).

אנדעָרָע אַיסּוּרִים ווֹאָסּ מָעֵן טִיטְזָרְכָּדָעָם!

כו. איסור פון שחץ וגואה (הגאון שר התורה מהר"י
דיידאָוסקי זצ"ל בעל מחבר קיום התורה
וציונים לתורה).

כז. לא ילחש גבר שמלה אשא (שם)

כח. עס ברענgett צו הרהורי עבירה (שם).

כט. זיין חלק וועט זיין צוחאמ מיט די וואס זענען
עובר אויף עריות (סודי רזי לבעל הרוקח, מגלה
עמווקות פרשת קדושים).

ל. די וואס טווען דאס אויסצוזעהן ווי די גוים
האבען די הלכה ווי מומרים און ווערָן
פארעכענט ווי גוים (טוב טעם ודעת מה"ק סימן
ק"ד).

דער גרויסער איסור פון א טשאָפ

די נאכוייען (תוצאות) פון טשאָפ

לא. מען ווערט פארשלעפט דורךדעם אלס טיפער אוון טיפער ביז ווילאנג מען ערלויבט זיך צו עסען נבילות מיט טריפות אוון חתונה האבען מיט א גויטיע רח"ל. (בנוי יששכר בספר מעין גנים על אור החיים).

לב. עס ברעננט עובר צו זיין אויף חילול שבת ווי עס אייז שווין באקאנט (ספר הזכרונות למהר"ש אבוחב דף מא).

לג. עס ברעננט אויף אין מענטש געדאנקען פון עבירה (ספר קיומ התורה בראיות מש"ס וזוהר הקדוש).

לד. נאכטוהן די גוים אייז א גרויסע מכשול אוון א געזיכערטער חורבן (ספר אלה המצות מצוה תקמ"ז).

פארשידענס - עריות:

א. די אלע וועלכע זענען אביסעל פארקראכען אוון זענען נחشد אויף עריות לאזען זיך וואקסען דעם טשאָפ. (רו"ח יורה דעתה קע"ח בשם המאירי).

דער גרויסער איסור פון א טשאָפ

חילול השם:

א. אויב ער איז א בן תורה איז עס נאכדערכו א
גרויסער חילול שם שמיים (יראים מצוה ז').

מוניין התורה:

ב. ער קען נישט זוכה זיין צו לערנען די תורה מיט
א רײַינע כוונה אוּן הארץ (שאלות ותשובות
מר"ם ברиск חלק ב' סימן צ'ח).

גרוייס האָר:

ג. א מענטיש זאל זיך בכלל נישט לאזען וואקסען
גרויס די האָר וויליל דאס איז א גויעישׁ זיך.

עללה זיין:

ד. ער הייסט א "רשע" אוּן מען טאר אים נישט
אויפריפען צו די ספר תורה (רוכח בסוד רוזא).

שליח צבור - בעל תוקע:

ה. ער טאר נישט דאָוועונען פֿאָרֶן עמוד אָפִילו
איינימtan יאָר - מען מעג אָים רופען "רשע" אוּן
ער טאר אוּיך נישט זיין קיינ בעל תוקע ראש
השנה (שאלות ותשובות קראן לדוד אור החיים
סימן כ'ה).

דער גראיסער איסור פון א טשאָפ

ג

גויי'שע חברותא:

ו. ליידער בעונותינו הרבים מערסטע מענטשען מיט טשאָפִס איז דאס מיטן צוועק זיך צו צוגלייען צו די גוים צו גיין מיט זיעער חברותא אוּן נאָך ערגעַר רח"ל (תוכחת חיים למוריינו הרב רבבי חיים פאלאגי – פרשת כי תשא).

אוּיב ער איז אַין אַצְּרָה ווּעַט ער געהאלפֿעַן ווּערַן:

ז. יעדער מאָן אוּן פרוי זאלען נישט האבען אוּיפֿ זיך קיינ שום גויי'שע זאָך בין אַיך זיכער בײַם באָשעפֿער אָז עטס ווּעַט זעהָן די ישועה פון באָשעפֿער (אגרת הקודש מהר"ם מרימינוב זצ"ל). דאס קליעידונג איז אַ שמירה פֿאָרֶן מענטש אַבער אוּיב מען טיט זיך אָן ווּדי גוים ווּי אַיז פֿאָר זוי נישט נאָר ווּאָס די קליעידער זענען נישט קיינ שמירה, פֿאָר��ערט עס אַיז נאָך גורם אָן אַחיזה פֿאָר די קליפֿות אָן עס ברענוגט אלע צְרוֹת רח"ל (דברי מנחם להגה"ק מהר"ם מרימינוב זצ"ל) אֲפִילוּ מען מיינט נישט זיך צו צוגלייכען צומ גוי אַיז דאס "עֲבוֹדָה זָרָה"

ח. אַיז ווּאָס גִּיט מיט אַ גויי'שע זאָך (אוּי ווּי טשאָפֿ) אַיז דאס "עֲבוֹדָה זָרָה" כאַטש ער מיינט נישט קיינ שום שלעכטס נאָר בלוייז צו

דעך גראיסער איסור פון א טשאָפ

הابען אויף זיך די זאָך פונדעסטוועגען אלע
גויישע קלידונג האט אַ מקר אַין די עבודה זורה
און אויב אַ אַיד טיט דאס זיינער גראיניג. ווערט ער
ארײַינגעטען אַין אלע תאוות (אגד"כ ווישלח).

דאָס גאנצע אַידישקייט:

א. אָונזערע אִיגענען אויגען זעהן אַז היינטיגע צייט
הענט דאס גאנצע אַידישקייט אויף דעם
(שאלות ותשובות אמרי נועם חלק ב' סימן
ט"ז).

מדיניות ווערנן חרוב:

ב. מען זאל חס ושלום נישט זיכען קיין שום היתר
זיך צו קלידען מיט קיין שום גויישע זאָך דאס
אייז אַ זאָך וואָס אָונזערע זיידעס האבען
געהאלטען זיינער שטרענג. געב אַ קוק די מדיניות
וואָס די אַידען האבען אֶנגעהויבען נאַכמאָכען די
קלידונג פון די גוים רח"ל (דייטשלנד, בעהמן,
מערען, שלזיאן, א.א.וו.). האבען זי זיך **ביז אַ**
קורצע צייט אַסימילירט אַון אַויסגעמישט
צווישען די גוים (שאלות ותשובות בית שלמה
חלק א' יורה דעתה סימן קצ"ו).

דער גרויסער איסור פון א טשאָפ

אֲפִילוּ מַעַן מִינֵּת בִּזְנָעָס:

ג. דער מהרי"ק שרייבט: אֲפִילוּ אֹויב מַעַן טִיט
דאָס צוֹלֵיב כְּבָוד אֶדְעָר אַנְדְּעָר צוֹועַק (בִּזְנָעָס)
אוֹיב עַס פָּאַסְטִּ נִישְׁטָ פָּאָר אָ אַיְדָ צָאָ
טְּרָאָגָעָן אַיְזָ מַעַן עַוְּבָר דָּעַם לָאוּ "וּבְחֻקּוֹתֵיכֶם
לֹא תְלַכְּבוּ" (שְׁאַלּוֹת וְתְשׁוּבּוֹת מהרי"ם שִׁיִּיק יוֹרָה
דָּעָה סִימָנוּ קָסְ"ה).

אַינְטְּרָעָסָאנְטָעַ מְעַשְׂיוֹת

ד. עַס האָט פָּאַסְטִּיטָּרְטָ בְּיִם בָּאוֹוִיסְטָעָן גָּאוֹן וְצִדְיק
מוֹהָרָ אלִימָלָךְ כְּהָנָא זְצִילָ פָּוּן דִּי פְּרִיעָרְדִּיגָע
גְּדוּלִי הַדּוֹר. עַר אַיְזָ אַיְנְגָעָלָדָעָן גְּעוּוֹאָרָעָן צָוָא
גְּרוֹיסָעָ רְבָנִים פָּאַרְזָאַמְלוֹנָגָ אַנְקָומָעָנְדִּיגָ אַהֲיָן
הַאָט מַעַן אִים גְּעַזְעַצְטָ בְּיִם סָאָמָעָ אֹוְבָּעָן אָן.
מִיטָּאָמָּאָל הַאָט עַר גְּהַוְּיָבָעָן פִּיס אָוָן
אַנְטָלָאָפָעָן וְאַינְנוּ עַר אַיְזָ שְׁוִין נִישְׁטָא. אַיְזָ מַעַן
אִים נַאֲגָעָלָאָפָעָן פְּרַעְגָּעָנְדִּיגָ דָּעַם טָעַם פָּוּן זַיִן
אַנְטָלוֹיְפָעָן? הַאָט דָּעָר צִדְיקָ מִיטָּ זַיִן גְּרוֹיסָ
תְּמִימָות אָוָן צְדָקָות גְּעַנְטָפָרָט: וּוּעָן מַעַן הַאָט
מִיךְ אַרְאָפְגָעָזָעָצָט אֹוִיףָ מִין פְּלָאָץ הַאָב אִיךְ
מִיךְ אַוְמָגָעָקִיקָט אֹוִיףָ רְעַכְתָּס אָוָן לִינְקָס אָוָן
גְּזַעְהָן צְוּוֹיִ רְבָנִים זִיצְעָן מִיטָּ טְשָׁאָפְ"ס אֹוְיָפָן
קָאָפָ הַאָב אִיךְ בָּאַשְּׁלָאָסָעָן בָּאַלְדָ אַרְוִיסְצָוְגִּיָּן
אִיךְ וּוַיְלָ חַס וְשַׁלּוּמָ נִישְׁטָ זִיצְעָן מִיטָּ אַזְעַלְכָעָן

וועלכע ליגען נישט קיינ תפילין (ווײַיל תפילין
אויף א טשאָפ איז מען נישט יונצָא) די מעשה
האב איך געהרט פון זיין תלמיד וואס איז
דאָרט געווען בשעת מעשה ר' זאב יודא
לעבאָוויטש פון נתני.

אין ספר מנורת המאור (נр' ג' חלק פרק ב' - בפירוש נש^י
יהודה שם) שטייט א מורהידיגע פאַסְירוֹנָג: אַמְּאָל
אייז אַאַיד וואס האט געוואוינט נעבן אַשר
געשטאָרבָּעָן מען האט אִים באַגְּרָאָבָּעָן, נאָז
עטליכע טאג אייז ער דורך גענאנגען דעם קבר
האט ער געזאגט לאָמֵיר זעהָן ווי אַזְוִי דער אַיד
לייגט דאָרט אַין קבר, האט ער געהַיִיסָּעָן עפָּעָנָעָן
דעם קבר אוֹן עס האט זיך אַנְפְּלָעָקָט פָּאָר זִינְעָן
אוּיגָעָן אַ שְׂוִידָעָרְלִיך בִּילְד צְוַויִּי שְׁלָעָנֶג
גריבָּלָעָן מִיטָּ דִּי מִילָּעָר אוּיפָּר זִיְּן מַח אֹן
הענָגָעָן אַרְאָפָּ אַוְיפָּן קָעָרְפָּעָר אַזְוִי ווי צְוַויִּי
רצָעוֹת פון תפילין, אוֹן אַ דְּרִיטָעָר שְׁלָאָנֶג
ארוּפְגָּעְדָּרִיט אַוְיפָּן אַרְעָם אַזְוִי ווי דִּי
רצָעוֹת פון תפילין. דער שר האט זאָפָּאָרט
געשיקט צוֹ דִּי אַיְדָעָן זַיִּי זָאָלָעָן אִים פָּאָרְשָׁטָיִין
געַבָּן וואס דָּאָס אַיז, האָבָעָן דִּי אַיְדָעָן אִים
געפָּרָעָגָט הַיּוֹת דָּעָר אַיד אַיז אלְעָיָרָעָן נָעָבָן דִּיר
צּוֹ האָסְטוֹ אִים גַּעַזְעָן לִיְגָעָן תפילין אַמְּאָל?

דער גראיסער איסור פון א טשאָפ

האט ער גענטפערט נײַן. האבען זײַ געזאגט אַט
דאָס איז זײַן שטראָף פֿאָר נישט ליגען תפֿילין.
ו. די גאנצע מאָטראֵאל איז צוֹזאמענגעשטעלט אָוּן
גענוּמָען פֿוּן סְפֶּר "בלוריות לְאוֹר הַהֲלִכה"
וועלכָע איז יעַצְט עַרְשִׁיְינָען אוּיף די גָּאַס,
זעלבָס פֿאָרְשָׁטְעַנְדְּלִיך אָז אַינְעוּווַיְינִיג אַין סְפֶּר
ווערָן אלָע עַנְנִים אַרְוָמְגַעַרְעַדְט מָעָר בָּאַרְיכּוֹת
ובָּהָרְחָבָה.